

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypræus, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1634

Capvt XXII. Christopherus Tertius

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

CAPVT XXII.

Christopherus Tertius Bauarus & Palatinus Rheni, Iohannis Filius, Ruberti Imperatoris N. Erici Regis de Sophia Sororius, Rex Daniae 93. Anno C. 1439. Norvvegiae Anno 1442. & Suecia Anno 1441. à multis annis collectos Thefauros ex Suecia in Daniam exportaturus, tempestate exorta in mari amisit, in ipso belli apparatu contra Lubecenses, obiit absque liberis & heredibus Helsingburgi. Anno C. 1440 Roschildæ sepultus.

*Vulgus iners docuit Niclaus cognomine Vulfus
Postea tecta parem non habuere sacra.
Largitur templis & egenis plurima dona
Ut pius inde habeat, quo sua damna leuet.*

ANno 1429. Nicolaus Wulfius Episcop. Slesuicensis exortus est. Rendesburgi natus. Patrem habuit Hennikonem Wulfium, & Matrem Gretham ex ciuium ordine procreatos. Dominica Quasimodogeniti Romæ consecratus fuit, sedente Martino Pontifice Maximo. In profesto Corporis Christi in oppidum *Slesuicum* introductus, ab Illustrissimis Principibus Adolpho & Gerhardo magnificè & splendidè receptus fuit. Episcopatu quadraginta quinque annos præfuit. Quibus elapsis, successori suo Helrico cessit, postq; illam cessionem ac resignationem annos adhuc septem superstes vixit. Nicolaus, etsi parentibus tenuioris sortis ac fortunæ natus esset, nihilominus tamē de Ecclesia *Slesuicensi* optimè meritus est, vt quam ipse insigniter locupletauit & auxit. Episcopus autem per liberam
resigna-

resignationem Henrici vam See factus est. Anno 1430 Episcopatum Slesuicensem ab Hēningo Meinstorpio, cui is à Ducibus Slesuicensibus pignori oppositus erat, redemit nongentis octoginta marcis Lubecensibus: (vide de hac re quæ folio 65. in libro Suaeuestadiano reperiuntur) ipse quoq; quamplurimos colonos & emphyteutas emit, & Episcopatui adiunxit. Ecclesiæ bona & possessiones acerrimè defendit, & pro priuilegijs Ecclesiæ apud Reges Daniæ, & Duces Slesuicenses, tanquam pro aris ac focis strenuè pugnavit, eorumq; patrocinium suscepit. Mille marcas Viuens legauit & distribuit. 300. Lectori Theologiæ Ecclesiæ Hadersleuiensis: Centum Lectoribus Evangeliorum & Epistolarum eiusdem Ecclesiæ: Centum Scholasticis ad panes, qui Summæ Missæ interfunt: Centum marcas panibus Canonicorum: Centum Hospitali Beatae Gertrudis Hadersleuiæ: Centum panibus Vicariorum Slesuici: Centum Iuuenibus, qui in ambitu templi canerent Psalmum Davidis, cuius initium est: *De profundis*: Centum Marcas Pauperibus Slesuicensibus: Triginta Balneis Pauperum: Centum Hospitali vel Xenodochio Pauperum *Ekerenuorde*, quod Nicolaus Episcopus fundauit, & postquam conflagraisset, denuò à fundamentis erexit, noua domo extructa: quinquaginta insuper Marcas legauit ad celebrationem *Festi Diui Ansvveri*, cuius vitam supra descripsimus. Lecturam præterea Slesuicensem fundauit Nicolaus, vt ex literis super ea re confectis colligitur: Curiam quoque Episcopalem magnificentissimam & splendidissimam Slesuici ædificauit, quæ ad Exitum quoq; perducta fuit, vt ex inscriptione constat. Quin & *Hadersleuij* curiam ædificauit Episcopalem & Xenodochia *Rendesburgi* & *Ekerenuorda*, vt Paulo ante notauimus. Anno 1434 Nicolaus permutat bona & rus

in *Ramstede*, possessionibus in *Popholdt*, & alijs colonis cum Duce *Adolpho*. *Nicolaus* quoque *Episcopus* anno 1469. dedit ex Bulla Pontificis quibusdam attentè & accuratè legentibus, Primam, Tertiam, Sextam & Nonam debitè & orantibus pro qualibet hora eiusmodi, centum dies Indulgentiarum. Vnde colligitur, Pontificem detestatum esse modum horas recitandi cursoriè & sine deuotione & attentione. Frater quoque *Nicolai* *Episcopi*, non minus liberalem ac muniticum erga Ecclesiam & pauperes se præstitit atque exhibuit, donaque multa largitus est *Xenodochio Slesuicensi*: de quibus extant literæ in archiuis pauperum: quorum summa hic inferenda, & in quos usus conuersa sint, explicandum. *Conradus* *Conradi* dedit 500. marcas Choralibus, & 50. marcas fratris sui filio *Timmoni Cordes*, & filio sororis suæ *Teden Gripes*: Hic *Nicolaus* *Episcopus* interfuit quoque Inaugurationi & Vnctioni Regis *Christophori*, quæ *Ripis* facta est, Anno 1443. die Circumcisionis: vt ex literis sequentibus, quarum exemplum subijcimus, colligitur.

In nomine Domini Amen. Anno à natiuitate Domini, Millesimo, quadringentesimo, quadragesimo tertio, indictione Secunda, ipso die Circumcisionis Domini, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris ac Domini Nostri, Domini Felicis Papæ, Quinti, anno eius tertio, in nostrorum Notariorum Publicorum, testiumque infra scriptorum præsentia personaliter constitutus, Reuendus in Christo Pater & Dominus, Dominus *Nicolaus* *Episcopus Slesuicensis* nos Notarios tempore, quoad statim in Choro Ecclesiæ *Ripensis* per Reuerendissimum in Christo Patrem & Dominum Dominum *Iohannem* *Archiepiscopo-*

piscopum Lundensem & Episcopos Prouinciæ Lundensis ibidem congregatos inungi & coronari deberet, Serenissimus Princeps & Dominus, Dominus Christophorus, Daciæ, Suediæ, & Norvvegiæ, &c. Rex, ac Bauariæ Dux, Comesque Palatinus Rheni, instanter requisivit, vt super Iuramento per dictum Dominum Christophorum Regem statim eo tempore præstando, ad cautelam futurorum, sibi vnum vel plura conficeremus vel conficere faceremus publicum vel publica instrumentum vel instrumenta. Paulo post descendit dictus Dominus Iohannes Archiepiscopus, cum suis suffraganeis præsentibus, in Archiuario Ecclesiæ Ripensis, in qua dicta deposito facta extitit, & eundem Dominum Christophorum in Archiregem Regni Daniæ consecrauit & inunxit, eodem Rege in Cathedra Regali in ostio occidentali eiusdem Chori præparata, regaliq; Corona ornato, Dalmatica ac Choralis Cappa induto, ac Magnificis Principibus ac Dominis, Wilhelmo Brunsvicensi, Adolpho Slesuicensi, Waltmaro Slesuicensi, ac Friderico Bauariæ Ducibus, aliisque officialibus ac militibus suis sibi solenniter assistantibus, accessit ad eum memoratus Reuerendissimus Dominus Iohannes Archiepiscopus, sui que suffraganei infra scripti sibi associati, omnes Pontificalibus solenniter induti. Idem Dominus Iohannes Archiepiscopus, quandam papiri cedulam iuramentum infra scripti tenoris in se continentem, prædicto Domino Christophoro Regi ad manus tradidit: qui Dominus Rex ad statim Iuramentum in cedula contentum præstitit, ipsam cedulam de verbo ad verbum legens. Qualeceta manum dextram ad librum, quem præfatus Dominus Archiepiscopus in manibus suis ante

Aa 2

dictum

dictum Regem apertum tenuit, manus suas præfatum iuramentum solenniter, vt apparuit, iurando posuit. Quo facto Chorus Te Deum Laudamus, alta & solenni voce intonauit. Tenor iuramenti cedulæ, de qua supra fit mentio, de verbo ad verbum sequitur, & est talis. *Christophorus profiteor & promitto coram Deo & Angelis eius, deinceps legem & Iustitiam, Pacemq; Sanctæ Ecclesiæ, populoq; mihi subiecto pro posse & nosse, facere & seruare, saluo condigno nude Dei respectu, sicut cum concilio fidelium meorum melius potero inuenire. Pontificibus quoq; Ecclesiarum Domini, condignum & Canonicum honorem exhibere, atque ea, quæ ab Imperatoribus & Regibus Ecclesijs collata & reddita sunt, inuiolabiliter obseruare. Abbatibus, Comitibus, & Vasallis meis congruum honorem secundum Concilium fidelium meorum præstare. Atque hæc omnia super hæc sacrosancta Euangelia tacta, me veraciter obseruaturum iuro. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium præmissorum, præsens publicum instrumentum, vt præmittitur, requisiti per me Iacobum Peternellen Notarium publicum infra scriptum, exinde confecimus. Datum & actum, anno, die, hora, locis, & Pontificatu, quibus supra, præsentibus ibidem Honorabilibus Dominis, Ludero Lundt Canonico Slesuicensi: & Ottone Dracken Canonico Hadersleuensi, ad præmissa rogati & requisiti, ac Reuerendissimis ac Reuerendis in Christo patribus ac Dominis, Domino Iohanne Archiepiscopo prædicto, ac Christierno, Ripensis, Arusiensis, Ottoniensis, Weiburgensis, Burglanensis Ecclesiarum Episcopis ac dictis Principibus, Prælatibus, militibus, alijsque plurimis ad hunc tamen actum non requisitis. Subscripserunt Notarij duo Iacobus Peternelle Lubeensis, & Theodoricus Hastede Clericus Werden-*

Anno

Anno 1431. Adolphus & Gerhardus Urbem Flensburgen-
sem ceperunt Vespera Palmarum: arcem autem die Aegidij
expugnarunt. Anno 1435. Adolphus Dux Slesuici & Comes
Holsatiae & Stormariae, &c. Priuilegia Canoniorum con-
firmant. Anno 1436. Mare rursus inundauit oras illas Fri-
sonicas exundatione maxima quae die omnium Sanctorum
extitit. In Tentembulla 280. homines in vndis perierunt.
Consul Tonningensis Authe Detleff vir admodum pius ac de-
uotus, dum mulierem in aquis natantem extrahere conatur,
& in vas vel vannum maximum sese immisisset, impetu a-
quarum in mare abripitur, & inter natandum manibus in
caelum erectis omnibus valedicit. Tandem singulari ac admi-
rando Diuini Numini auxilio, maxima ac turbulenta tem-
pestate, fluctibus ac vndis saevi ac procellosi maris diu iactatus
ac agitatus, in Insula Dithmarsiae Busen tandem defertur sal-
uusq; ac incolumis euadit, & multis post annis superstes fuit.

Anno 1440. Dominica post Pascha, Homagium praestitit
Adolphus Dux Slesuicensis & Comes Holsatiae Christophero
Regi Daniae, cum Ducatum Slesuicensem ab eo in feudum re-
ciperet. Christophorus omnia, quae ad Ducatum pertinebant,
& à Regina Margareta olim ipsi & fratribus adempta & a-
uulsa erant, restituit, vt vsque ad Pontem Koldingensem Du-
catui imperaret. Dux autem Adolphus vt erga egenos & pau-
peres se liberalem ac beneficum ostenderet, emit Villam Ra-
uenholt, eamque legauit ac donauit pauperibus in Xenodo-
chio Spiritus sancti degentibus Anno C. 1448.

Anno 1441. Concilium Basiliense imperat & concedit in-
dulgencias omnibus, qui structurae Slesuicensi subuenirent,
quod Templum Diui Petri conflagrasset, igne fortuito
funditus quoad tectum, ita vt muri ruinam minarentur &
collaberentur. Anno 1447. Tota penitus Ciuitas Slesuicen-
sis conflagrauit.

Anno 1450. Absolutum fuit & completum latus australe
Templi Slesuicensis. Nam etsi ante id tempus, Templum in

formam Crucis edificatum fuit, tamen latus vtrumq; non habuit, sed fuit vnus tantummodo transitus vel testudo, vbi nunc tres sunt. Et hæc vera esse, indicio sunt fenestræ, quæ adhuc conspiciuntur ad Aquilonem, non longè ab Organo vetusto iam destructo, & in plaga Australi adhuc reliquæ extant: vnde colligitur, fenestras etiam ibi affixas fuisse: Summa Templum initio eiusmodi fuit, quale id est, quod Kotzenbullæ & Lusappel extat, hoc est, in formam Crucis extractum, ita & templum Corbeïense forma Crucis edificatum est. Hinc constat, ante annos 140. plus minus, latus illud quod Austrum spectat, absolutum fuisse. Anno 1450. Dominus Siuerdus Seestede interemit Nicolaum Schinkel & alium quendam, cuius nomen oblitteratum est in Templo, capella vulgò dicto. Cuius cadis expiandæ ac luendæ causa 400. marcarum prouentus annuos legauit & contulit, ad celebrandam Diuæ Virginis Mariæ memoriam: sacerdotes qui prouentibus illis fruebantur, qui quotidie preces sacras recitarent, & cantilenas psalmosq; canerent Mariani dicti fuerunt: adhuc iuuenis memini, me horis matutinis illos cantantes audiuisse. Anno 1455 Calixtus Papa mandauit, vt campana meridie pulsarentur, vt ijs homines excitarentur ad precandum & orandum contra Turcam. Dux Adolphus vt erga egenos se liberalem ac beneficium ostenderet, emit Villam Rauenholtum, eamque legauit & donauit pauperibus in Xenodochio sancti Spiritus degentibus Anno 1448.

FINIS LIBRI SECVNDI.

HISTO.